

ek

panaszok, hatóságok életbe a cio akadályozzák an

ez a mozgalom az ifjúságot és nyu mozgalmaktól értésel fogadta ását és kijelent munkáját ő maga z alárendelt ható atasítani fogja a szemben követen.

iszter kijelentése ott ki a bukaresti reiben és magunk k, hogy a belügy. k fog vetni ezek és oktan veg.

RESSZUSI ASORNAP EDOK ON

Uj Kelet tud.) st rendeztek va. és Bárság keres programjának első asok és az azok ramló nehézségek erült sor a keres nek tárgyalására. radi kereskedelmi meg a gyűlést, volt miniszter, a delmi kamara el. Groza Péter n változta fel az o leyekekkel a keres. látozó rendeletek Támadja az egy.

ül földi adóssá- terjeszteni. kér a kongressz ali, pozitív ered. a felelős ténye-

agyváradi keres. ra, határozati ja helyben a deviza- okozatos csökken. ismerteti ennek Károly, a temes. s titkára az adó. l beszél, majd radi delegátus a Szorgalmazni való preferenciá, hogy az ország értékesíteni le. nézetének ad ki- lőknek meg szavazását mely egyensúly. akat a mező. kkal. dőnemeknek oly- veteli, hogy az 11 százalékra nta fixán a meg helyett tizennégy ei 150 ezer lejes

nyára ezután a bizottságot kült a kongresszus tülvitével. —Universitate. es sportesemény svári közönség- az Universitate záságos mérkő- nia mai jó for- nyent tekintve, egyenlő ellen- dkívül érdekes, klatás.

Legkedés M. Hrádó Feren. "Világ" "szobben

Taxa postala... Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsavar, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18. Telefon: 3-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél- évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, fél- évre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági népdalok egyetlen napilapja. Cikk- eink utányomását csak a for- rás megjelölésével engedjük meg.

Uj Kelet Budapest 1108 ESZAKI PÓDOLCAI NAPILAP

Bérmertlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Szerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 21. Csütörtök, 1932 okt. 27. 5693. FV THISRI 27. XV. ÉVI. 243. SZÁM

A lipcei döntés

Amikor Papen egyetlen gesztussal ki röpítette bársonyszékeikből a porosz Braun-kormány tagjait: a kiröpített miniszterek a lipcei főtörvényszékhez folyamodtak elégtételadásért. A demokrácia és fokozatos haladás tul- zottan opportunistái és határozatlan gerinc- telen apostolai óriási naivitásról tettek bizonyosságot, amikor a junker-diktatura ténykedései és brutálitása kérdésében egy olyan sóhivatalhoz fordultak, mint a lip- csei főtörvényszék.

Az ember nem tudta, hogy sirjon-e, vagy nevéssen ennyi naivitás láttán. Mintha bizony a lipcei főtörvényszék urai valóban függetlenek volnának a min- denkori államhatalomtól, vagy ha függet- lenek is volnának, akkor nem a reakció- jávára volnának függetlenek.

Négy hónapig kellett várni arra, hogy a porosz Braun-kormány tagjai megkap- ják a méltó választ naivitásukra. Amíg minden józan szemlélő előre lát- tott: a lipcei főtörvényszék Papennek adott igazat, alkotmányosnak deklarálta az erőszakot és a legdurvább alkotmány- sértést.

Bebizonyult, amit a Braun-kormány tag- jai vagy nem tudnak, vagy nem akartak elhinni, hogy a jog forrása és támasza egyedül a hatalom és aki a hatalommal megalkuvóan s alszentalizmussal el- telten bánik, annak nincs többé joga — a joga apellálni.

A lipcei főtörvényszék a Braun-kor- mánynak is igazat adhatott volna, sőt bizonyosan igazat is adott volna, ha köz- ben a Braun-kormány kezébe kerül újra vissza a hatalom.

Mert a bíróságok függetlensége illuzó- csupán. A bíró maga is az államhatalom- tól függ, ha nem közvetlenül, akkor köz- vetetten.

S néha a közvetettség nagyobb függő- ségeket jelent, mint a közvetlen függő- ség.

Ez a lipcei döntés egyetlen, de örökké- való tanulsága.

Wald és Paneth

Előljáróul kérdezzük: mi a különbség ember és állat között? Miért mondja ma- gát az ember a Teremtés koronájának, holott sokszor az állatban több testvéries séget tapasztalhatunk, mint az emberek- nél. Honnan vesz tehát alapot az ember az ő büszkeségéhez?

A válasz. Az állat abból él, amit készen talál; semmit nem teremt. Az ember viszont életlehetőségeit abból szerzi, amit itt ta- lál a földön. Eszével és akaratával, ami persze az életosztón instrumentuma, egy- re újat és újat produkál, hogy élete mind magasabb nivóra emelkedjen. A magas- nivó? Hogy az emberiség gazdasági és szellemi javaihoz mindenki hozzáférhes- sen és azokat képességei arányában egy- nisége szerint kiaknázhassa. Újat terem- teni, egyre újat, a termelést megkönnyí- teni, a termelésből mindenkinek juttatni: a gazdasági termelésből épugy, mint a szellemiből.

Felfedező, szervezők, törvényalkotók, tudósok és művészek: a toll, a szó, a zene- művészet egyesítik és fejlesztik a vilá- got. Mellettük a tömegemberek az ő gyako- rlati okosságukkal és szorgalmukkal. A kiválókat, a teremteteket megbecsülni és megsegíteni tehát a legemberibb köteles- ség.

Ezt elmondtuk, hogy felfigyeltessük Erdély zsidóit két fiatalemberre: Dr. Wald Abrahamra és Paneth Ferencre. Az egyik matematikus, a másik vegyész. Hogy a matematikát mi a haszna, azt ma- a gyakorlati ember is megérzi. Ma min- denki tudja, hogy Einstein teóriája fel- borít évszázados axiómákat, az új generá- ción gondolkodásának kereteit átalakítja és minthogy másképp gondolkodik ez a ge- neráció, nyilván másképp is érez majd, fejlettebben. A vegyész-találmányok hasz- na annyira érzékelhető és szembeötlő, hogy azt felesleges is megindokolni. Ez a két fiatalember pedig zsenije a tudomány két ágának, fiatal bajnokai a kulturá- nak és arra vannak hivatva, hogy nagy

„Egy inspekciónal nem lehet Románia erkölcsait megváltoztatni“

Madgearu az adóbehajtási rendszer gyökeres reformján dolgozik. Az Adeverul megállapítja, hogy a pénzügyminiszter hiába adja ki a legjobb rendeleteket, ha nem respektálják őket az alattasok

Bucuresti-Bukarest, október 26. (Az Uj Kelet tud.) A Lupta szerint az adórend- szer reorganizálására vonatkozólag Miro- nescu által megkezdett munkálatokat Madgearu igen gyorsan folytatni kíván- ja. A pénzügyminiszter a becsületes adó- fizetők újabb megterhelése nélkül is olyan adórendszert akar életbeléptetni, amely az állam jövedelmeit megfelelően emelni fogja. A proporcionálitást akarja a pénzügyminiszter fokozottabban bele- vinni az egyenesadórendszerbe. Ezenkívül reformálni óhajtja a közvetett adókat is, elsősorban a fogyasztási illetékeket, az- után az alkohol-monopóliumot. Ezek a pénzügyi reformok 1933 január 1-én fog- nak életbelépni.

A lapok egyébként élénken kommentál- ják Madgearunak a bukaresti adóhivata- lokban rendezett személyes razziait. Mint ismeretes, a pénzügyminiszter váratlanul rajtaütött egy ilyen adóhivatalon és olyan felfordulást talált, amely a percep- tor és a többi adótisztviselők azonnali megbüntetését vonta maga után. Az Ade- verul ezzel kapcsolatban a következőket írja:

„Jól teszi Madgearu, ha bebenéz néha egy adóhivatalba, mert rövid uton meg- győződhet arról hogy mennyire hiába- való az ő miniszteri tevékenysége. Hiába kovácsol terveket a miniszteri asztal mellett és hiába állítja össze a költség- vetés komplikált előirányzatait, hogy fi-

zethessen akkor, amikor kell fizetnie és annyit, amennyit kell fizetnie. Mert a dolgok csakugyan nem mennek rendjén. Az említett adóhivatalban például olyan nevekre bukkant, akik évek óta nem fize- tik az adójukat és nem találta meg te- kintélyes számát azoknak, akiknek szere- pelniök kellene az adókönyvekben, ha már a perceptor könyörületéből nem fi- zetnek. Önök azt fogják mondani: egy ilyen inspekciónal még nem változik meg Románia. Lehetséges. A rossz annyira be- van gyökerezve, hogy Madgearu váratlan inspekcióna különösképpen a szelid szank- ciók, nem fogják a megfelelő változást előidézni. De a rendszer jó és ha kitar- tóan alkalmazkazzák, bizonyos idő multán megfelelő eredményeket hozhat. De egyéb ként is jó, ha a pénzügyminiszter meg- tudja néha, hogy nemcsak az adófizetők a hibásak, hanem a hátrálókban maradnak az adófizetéssel, hanem a fe- lelősség egy tekintélyes része azokat az adótisztviselőket illeti, akiknek működése messze van attól, hogy kifogástalannak legyen mondható“.

— Owerlyben tartják az idén az ame- rikai légió kongresszusát. Londonból je- lentik: Amerikában a fegyverszünet év- fordulóján a légió nemzeti kongresszusát ebben az évben Owerlyben tartják. A diszében tradicionális szokás a nemzeti ételnek szervirozása. Ez évben bölénysült lesz a menü fénypontja.

lépésekkel vigyék előbbre az emberisé- get. Wald és Paneth két olyan név, amely ma a szakmai lapokban bukkant fel, hol- nap talán már minden kultürember aj- kára kerül.

Feltéve, hogy lesz a kultüremberben annyi lelkiismeret, hogy a két fiatal tu- dós ne szoruljon le a mindennapi kenyér- től a köznapi munka taposómalma. Egy v cses munkaprogram

Alig pár nappal ezelőtt Németország- ban látott napvilágot az a gazdasági ki- nyilatkozat, melyet Hitler közgazdászai fogalmaztak meg Németország meg- mentésére.

Meg kell adni, hangzatos, sőt költői gazdasági program volt ez, amelynek kül- tőiségét éppen az a körülmény adja meg, hogy kizárólag a fantázia területén mo- zog, míg a tényleges realitásokat illető- leg csak zavarkeltésre alkalmas.

Egy hét sem telt el Hitlerék gazdasági programjának, helyesebben gazdasági ki- nyilatkozatának megjelenése óta és im- me javított kiadásban máris viszontlát- juk a programot — Gömbös magyar mi- niszterelnök ur ékes stilusu megfogalmazásában.

Ez a munkaprogram még az intelligens laikusban is csak a szájalom érzéseit, vagy a vicc hangulatát keltheti fel, hib- riditásánál és csapó-papöt összehordó zavarróságánál fogva.

Gömbös lefözte Hitlert, mert gazdasági programja még az övénel is érthetle- nebb.

Nem program ez, hanem frázisgyűjté- mény. Ami megnyugtató benne, az kizárólag az abszurditása, a fából vaskarika volta,

mely a tüzet a vízzel akarja párosítani, a farkast a bárányal ölekezésre bírni. A recept első pontja öncélu nemzeti állam kialakítását írja elő, mint legfőbb feladatot.

Gömbös valószínűleg önmagára gondolt eme öncéluságot illetőleg, amit őszintén el is hiszünk neki. Ami azonban a ma- gyar nemzeti öncéluságot illeti, az legfel- jebb szájalmas mosolyt kelthet bennünk annak tudatában, hogy olyan országról van szó, mely gazdasági és külpolitikai vonatkozásban teljesen kívülálló államok és hatalmak jóakarától, támogatásától, vagy ellenszenvétől függ.

E helyen nincs lehetőségünk arra, hogy a nagy garral és hűhóval világgá ereszt- tett munkaprogram részletes bírálatába bocsátkozzunk.

Csak egyetlen pontot ragadunk ki an- nak illusztrálására, hogy milyen komoly- talan blöff ez az egész munkaprogram.

Gömbös munkatervé például „a munka- nélküliség enyhítését a munkaközvetítés reformjával“ akarja elérni.

Mintha a munkanélküliség enyhítésé- nek gígázi problémája a munkaközveti- tés mikéntiségétől függene!

Olyan munkát, amely nincs, a legideá- lisabb közvetítő-szervek révén sem lehet közvetíteni.

Munkaalkalmak teremtésének egyetlen lehetősége az volna, ha az állam, illető- leg az államhatalmat gyakorló kormány mindenütt hatami szóval kényszerítené a gyárosokat arra, hogy üzemeiket meg- indítsák. Várható-e azonban ilyen intézkedés megtétele olyan kormánytól, vagy kormá- nyoktól, amelyek tulajdonképpen csak a bankárok, a gyárosok politikai érdekkép- viselelei?!

VILAG TÖKRÉ

A ballada Shakespeareje

— Arany János halálának ötven éves évfordulójára —

Kis népek irodalmának tragikumá, hogy legkiemelkedőbb alkotóik művei- ben is inkább egzotikumot keresnek, mint általános, a faji jellegzetessége- ken felülálló értékeket. S ez bizonyos fokig érthető is. A nagy nyugati iro- dalmak közönsége abban az illuzióban nőtt fel és nő fel ma is, hogy a költői műveiben tükröződő élet és világ egy- szersmindt az egész földkerekség és az összes belső és külső emberi lehetősé- gek tükrösképe.

Ami ezen kívül esik, az lehet érde- kes, lehet különös, de azért nagyjában elhanyagolható érték. A francia, a né- met, az angol irodalom a görög, fle- tőleg a római irodalom klasszikus ha- gyományaiából szivta az anyatejet. Ki- fejezőmódjainak bősége és fordula- tossága, finomultsága és színessége év- századok kulturáján csiszolódott.

A kis európai népek irodalma azon- ban — és ezek között elsősorban a ma- gyar irodalom — kivülesett, legalább is kezdetekben kivülesett a nagy nyu- gati kultúrák áramkörén. Elszigetelt forrásokból fakadt, elszigetelten virá- gzott ki és így hatásaiban is elszigetelt maradt. Csak természetes tehát, hogy ami benne a faji jellegzetesség robusz- tumával, egy különleges és szintén el- szigetelt történelmi sors tragikumával jelentkezett, sokkal kevésbé közelíthet- te meg az általános emberi horizont- jáit, mint a nyugati civilizáció iro- dalma, mely mindig az univerzális igényével alkotott és alkot ma is. Arany János, az Alföld szülötte, min- den más magyar költőnél inkább fejze- te ki azt, ami kimondottan magyar tragikum és egyben magyar egzotikum is. S talán éppen ez az oka annak, hogy ez a nagy művész, ez a bár differen- ciálatlan, de óserőt mutató költő — vi- lágirodalmi viszonylatban — még ma is elszigetelten áll.

Petőfi csaknem minden kultüryelvre lefordították; Arany János művei- től azonban mindössze néhány ballada látott napvilágot jobb-rosszabb fordí- tásokban a nyugati népek irodalmá- ban.

S ennek korántsem az a magyaráza- ta, hogy Petőfi univerzálisabb költő lett volna Aranynál. Inkább az a ma- gyarázat kínálkozik kézenfekvőnek, hogy Petőfi, a lírikus, a magyarba ojt- ott szláv fiatalember, minden naciona- lizmusa ellenére is, kevésbé gyökered- zett a magyar talajban; a történelmi emlékezés kevésbé volt élményszerű realitás az ő, mint az Arany számára.

Petőfi, — az akkori viszonyokhoz mérten is már — inkább a városi költő típusához tartozott; Arany ellenben a szó naturalista értelmében a föld, a vidék, a feudális környezet költője, a magyar nemzeti mult ébresztetője.

Csak persze tempósan, az alföldi magyar paraszt akkurátusságával, a fölösleges hév és lángolás elejtésével. Paraszt és arisztokrata egyben, népies és mégis raffinált művész. Látó em- ber, mint amilyen látó és retrospektív általában a vidéki magyar hétszilvafás nemes és földturo gazda; mértéktartó és csaknem pontos, még az alkotás te- rületén is, anélkül, hogy bölcselkedő volna.

Ennek megfelelően nyelvezete, ez a dugszdag, pittoreszk, nehézvetü nyelvezet is tele van folklorisztikus

jellegzetességekkel, ami idegen nyelvre alig ültethető át az eredeti zamat feloldozása nélkül.

Mindezekon túl azonban Arany János — európai mértékkel mérve is — igen nagy költő volt, aki, ha — tegyük fel — angolnak születik: neve és dicsősége a Byronéval vetekedhetne.

Persze mi sem volt távolabb tőle, mint az, hogy Byron dicsőségét ennek szélsőséges temperamentumával, csipős és forradalmian antimoralista természetével érdemelje ki.

Arany János ugyanis a vérség és a lelkiakat ősiségének teljes erejével konzervatív volt, talán egy kissé demokratikusan konzervatív. A forradalmi idők viharában is inkább szemlélődő, refleksiókkal telített „fájvirág” maradt, semmint igazi forradalmár lehetett volna.

Talán egyetlen magyar költő sincs a klasszikusok között, aki annyira kiérdemelte volna a „poeta doctus” nevet, mint éppen ő. És talán egyetlen egy sincs, még Petőfit is beleszámítva, akiben a népies-parasztí természet anynyi csillogó, pazar művészi készséggel párosult volna, mint éppen ő benne.

A *Toldi-trilógia*, a *Buda halála* bizonyítják ezt leghatásosabban. A nyers erő, a robusztum iránti csodálat feudális-parasztí vonása a megfigyelésnek, az emberábrázolás tisztaságának klasszikus készségével ölelkezik e művekben, melyeknek zengő, dus, zeneileg is elragadó alexandrinusait soha, egyetlen magyar költőnek sem sikerült felülmulnia.

Eposzok ugyan, de történelmi regényeknek is beillenek s mint ilyenek feltétlenül különb klasszist képviselnek, mint Walter Scott regényei. Szépségeiktől szinte roskadozó nyelvezetük, korrajzuk élnksége, a középkori feudális magyar élet olykor drámai érzékeltetése gyakran az örök emberi dokumentumok horizontjág emelkednek bennük.

Korunk, mely pedig nagyon is balladai kor, kevés érzéket mutat a ballada-költészet szépségei iránt. Mint műfaj — a ballada ma már elavultnak mondható. A regény és a társadalomtudomány korszakában élünk: a tragikum, mely hajdan egyéni és főleg lovagi természetű volt, — ma már kollektív tragikumra fokozódott.

Es mégis, ennek ellenére is: Arany balladái még ma is élményt, a legteljesebb művészi élvezetet jelenthetik mindazok számára, akik el tudják vonatkoztatni magukat a jelentől és képzeletük elég erős arra, hogy egy letűnt kor erkölcsi légkört rekonstruálni tudják.

Egy magyar esztétikus Aranyt a ballada Shakespearejének mondogta. Talán egy kissé merész ez a meghatározás, mégsem mondható túlzónak. Nem pedig azért, mert balladáiban Arany épügy tükröt tart a természet és főleg az emberi természet ezer vonásu, fárasztóan variábilis arculata elé, mint drámáiban Shakespeare. Legfeljebb az a különbség a shakespearei tükrök és Arany balladái tükrök között, hogy utóbbi csak komor színeket, zord vonásokat ver vissza s Falstaff torz mosolyának bágyadt és kesernyős sugara meg se villan benne.

A ballada területe az, melyen Arany tipikusan magyar s ezen túl: feudális-parasztí zsenije az univerzálisan emberi érzések, a népi és folklorisztikus saítósságoiktól megfosztott világérzés teljességéig ér el s melyekben művészi invenciója, kifejező erejének páratlan gazdagsága a forma és drámai közvetlenség legtisztább, legkoncentráltabb egységét és szerves egymásbakapcsolódását mutatja.

Arany művész volt a szó legklasszikusabb értelmében. Annyira művész volt, hogy egyes alkotásainak talán már elavult tartalmisága is érdeklődést tud kelteni nyelvének és érett formáinak ma is élő, pompázó szépségei által.

A modern költői magyar nyelv kialakulására kevesen hatottak olyan elhatározóan, mint Arany János. Az ember ábrázolás művészetének területén, a regényíró Eötvös, vagy Kemény Zsigmond legfeljebb a részletek festésében

multak felül. Arany, az eposz-író, aki a környezet leírásában és természet színeinek festésében pazar és romantikus eszközöket használt fel: az emberi lélek és az emberi természet ábrázolójaként *realista* volt. Talán az első realista, aki a maga töretlen, egészséges népi ösztöneit páratlan művészetével vitte át a költői alkotás területére.

Ma, amikor a magyar glóbuson a népi és nemzeti eszmény „reneszanszát” alakítják a toll és a politika kalandorai és epigonjai: az Arany népiesége, szőlidsága, hamisítatlan értékekben gazdag költészete csak megnyugtatóan hathat.

Nála a nemzeti érzés nem mosta el

az emberi szolidaritás érzéseit. Megérezte és megénekelte a saját népén kívül álló tragikumok költészetét is. Egyik legmegrázóbb költeményében, mely „Az örök zsidó” címet viseli, a zsidó nép történelmi sorsát megrázó erővel szólaltatja meg.

Lirája egy szelíd, csendes, befelé érző ember lirája. Szemérmesen gyöngéd és mégis erőteljesen férfias. Embri, nagyon is embri. Talán fojtott, de semmiesetre sem festett vérséssel tarkított.

Ötven évvel halála után még mindig élő. Élő, mert fajtája mélységeiből nőtt ki és mégis elért az univerzalitás tengeréig.

Salamon László

Spanyol-francia szövetség Olaszország ellen

Rejtélyes külpolitikai céljai vannak Herriot spanyolországi utjának

Párizs, október 26. Herriot küszöbön álló spanyolországi utjának sokkal nagyobb jelentősége van, mint azt hirdetik. Herriot nemcsak udvariassági látogatást tesz a spanyol köztársaság fővárosában, hanem messzenő jelentőségű politikai tárgyalásokat fog folytatni. Két kérdést akar Herriot Madridban elintézni. Az első Franciaországnak az a kívánsága, hogy a francia hadsereg jogot kapjon arra, hogy háboru esetében Észak-Afrikából Spanyolországon keresztül szállíthasson az anyaországba csapatokat. A francia kormány hivatkozik arra, hogy a Mar-seilles és Algír közötti tengeri vonal Olaszország részéről állandóan fenyegetve van és kérdéses, hogy ebben a tekintetben lehet-e Anglia részéről segítségére számítani. A másik probléma, amit Herriot el akar intézni, a gibraltári kérdés. Praktikus értelemben hosszú idő óta nem Anglia, hanem Spanyolország uralmuk Gibraltár fölött. Franciaország egyelőre behajózási engedélyt kér Casablancába, ahol állandó kikötőt akar létesíteni. Az Algír és Orán közötti vasut, amely az összeköttetést Casablanca felé biztosítja, most már teljesen ki van építve. Franciaország követeli, hogy Spanyolország háboru esetén Gibraltárt az olasz támadásokkal szemben minden körülmények között tartsa meg semlegesnek, hogy a francia összeköttetés Casablanca és az anyaország között állandóan megszakítás nélkül legyen fenntartható. Szóval Herriot Spanyolországgal egy olasz ellenes szerződést szándékozik kötni és ilyen körülmények között érhető, ha olyan nagy érdeklődéssel tekintenek ez ut elé.

Ismét átszervezi a szovjet a mezőgazdasági termelést

A föld alapos megművelése a főcél

Berlin, október 26. Stalin és a szovjet gazdasági főtudósa: Molotov közös rendelkezést adtak ki, amely alapjaiban építi át az orosz mezőgazdasági termelést. A terjedelmes rendeletből kiderült, hogy ezidőszent Oroszországban a bevetett területek 80—90 százaléka a kollektív gazdaságok kezén van. A mezőgazdaságban jelenleg száz-ezer traktor dolgozik és a vetésre alkalmas területeket a háboru előtti állapotokhoz viszonyítva, harmincemillió hektárral emelték. A gyakorlatban azonban kiderült, hogy ezek a külsőséges eredmények a termelés minőségének óriási hanyatlását és az aratási eredmények lecsökkentését, nemkülönben a termőföld rossz megmunkálását hozták magukkal.

Ez eredményezte azután azt, hogy a kormány szakított azzal a módszerrel és ezentul megszűnik a vetési területek nyaklónélküli növelése, ami helyett a föld alapos művelésére és az aratási eredmények emelésére fektetik a főszólyt. Más szóval a szovjet kormány azon törekszik, hogy az extensív me-

zőgazdasági termelésről áttérjen az intenzív gazdálkodásra. A szovjet első lépése ezen az uton az, hogy a termelési területek további kiterjesztéséről lemond. A jövő évben ugyan tervbe vették, — hogy a buza, zab és árpa termő területeket két és félmillió hektárral megnagyobbítják, de aztán úgy módosították a dolgot, hogy a vetési területek növekedése nem lehet több egy millió hektárnál, a mult évi állapotokat véve alapul.

Bevezetik továbbá a váltó gazdálkodást, amelyet legjobb eszköznek tartanak az eredményesség növelésére. Az összes párt és gazdasági szervezetek a legvehemensbb harcot indították a mezőgazdasági termelés minőségének és eredményességének növelésére.

Óriási mennyiségben készülnek műtrágyát gyártani és elrendelték a termelés lehetőleg nagyobb mértékben való mechanizálását, ami azt jelenti, hogy a traktorállomások ne csak technikai kérdésekben játszanak vezető szerepet, hanem kihassanak a mezőgazdasági termelés mindenféle munkájára.

1500 új magyar falut akar építeni Gömbös

Nyilvánosságra hozták a magyar minisztereink nagy munkatervét. Megvalósul a Duna-Tisza-csatorna terve

Budapest, október 26. A budapesti lapok nyilvánosságra hozzák Gömbös Gyula nemzeti munkatervét, melyről eddig már oly sok esett és amelynek részleteit mindmáig nagy titokban tartották.

Gömbös már deignálása után hangoztatta nagy nemzeti munkatervét, melynek révén a lelkek koncentrációját akarja megvalósítani és mely programjának alapját képezi.

A nagy munkaterv főbb pontjai a

következők. Nagyarányu telepítés, melynek során 1500 új magyar falut hívnak életre. Az 1500 falu építését a valuta-siberek elszedett pénzén, valamint nagy külföldi kölcsönökön akarják végrehajtani. Egyik pont a szövetkezeti hálózat kiépítése is. A nagy munkaterv legértékesebb pontja a Duna-Tisza csatornának megépítése volna, mellyel termékenyebb akarják tenni a nagy Magyar Alföldet és részben függetleníteni akarják a nagyalföldi gazdákat az időjárás szélsőségeitől, illetve a gyakori katasztrófális szárazságoktól. A további tervek az utépítésekre, az adó- és közhivatalok adminisztrációjának egyszerűsítésére, a kéttipusu középiskolákra való áttérés és a szakszervezetek fölrobbantása után a munkáskorporációk megalakítására vonatkoznak.

A lapok Gömbös munkatervét kommentár nélkül közlik. A Duna-Tisza csatorna terve a legkiemelkedőbb pontja a nemzeti programnak. A közvélemény azonban a nagy munkaprogramot némi kétkedéssel fogadja, mivel nem tartják valószínűnek, hogy Magyarország a jelenlegi gazdasági viszonyok között külföldi kölcsönt tudjon szerezni a tervek keresztülvitelére.

A telepítésekkel kapcsolatban már régebben hangoztatták, hogy a telepítések ugyanúgy, mint az eddigi föld-reform nem oldják meg a problémákat, csupán a zsellérparasztok számát fogja növelni. Az 1500 falu, ha fölépül is, csupán hajlékot fog adni néhány tízezer családnak, amely azonban továbbra is zsellérsorban kénytelenek élni a nagybirtokok árnyékában.

A szakszervezetek helyébe egy részletebben nem változt munkáskorporáció megszervezése sem fog minden nehézség nélkül menni. A szakszervezetek bómörült szocialista munkások természetesen a végsőkig fognak ragaszkodni szervezetükhöz és nem igen lesznek hajlandók azt a szervezetet, amelyet a magyar munkásság évtizedeken keresztül szigorú fegyvellemmel épített ki, homályos céllatu ugynevezett korporációkért föladni.

Mértékadó körökben általában az a vélemény uralmuk, hogy Gömbös Gyula tagadhatatlanul nagy tervei pénzkérdések és a szocialista munkásság ellenállásán fognak csodót mondani.

Horogkeresztesek botránya egy stockholmi színházban

Stockholm, okt. 26. Az egyik előkelő stockholmi színházban a minap este oly botrány történt, amely páratlanul áll az ottani színházi világ történetében. A színházban az ir Marc Conelly néger darabját, a *The Green pastures*-t adták elő. A második felvonás közepén, az ugynevezett babiloni jelenetnél

a karzatról néhány fiatalember büzbombákat, rothadt almát és paradicsomot dobott a színpadra. Az egyik statisztanót kövel homlokán találták, úgy, hogy az eszméletlenül esett össze.

ugyanekkor nagymennyiségű röplapok szórtak a közönség közé, amelyeken a következő felirat volt olvasható: — Svédék, ébredjetek és tiltakozzatok ama rendszer ellen, amely ilyen vallásgyalázást megtűri!

A röplapok végén a következő aláírás szerepelt:

— Az ittlevő nemzeti szocialisták. A rendőség nyomában közbelépett sikerült is nekik hamarosan rendet tenni, úgy, hogy a darab előadását, amely különben ezuttal tizedszer ment már svéd fővárosba, nyugodtan befejezhetné Conelly darabját, amely már három év állandóan műsordarabja az amerikai színházaknak, Európában először Stockholmban mutatták be és érdekes, hogy a svéd sajtó nagy dicsérettel emlékezett meg arról a bemutató alkalmával.

— Felosztatják a belga parlament Brüsszelből jelentik: Az új belga kormány első minisztertanácsán elhatározta az 1929 májusában választott képviselőház felosztatását. Valószínű, hogy a parlament választások november 27-lesznek.

Bucuresti. B Kelet tud.) A deklódással k Mihály tróno érkezését. M Londonból jö ná lépte át a állomáson ud a Simplonhoz gonban tette város közelé sig. Elena he utazott, Stáng ca vezérigazg nevében az a soaiaról a he hajtatott és rályi palotába

A főváros deklódással i érkezésének h akit Kolozsvár ról, nem vártá ramjának bef visszaautazott a minisztereln a Titulescut — hir szerint déssel kapcsa politikus. Hétt sosszén levő és hosszú au őfelsége előtt, miről volt szó szivárgott ki. ságot tulajdon véve azt, hogy rendkívül nag tel vette körül Egyes külföld Elena őfelsé egyrészt asszi trónörökösnek részt pedig, h veltetését, me vajda rangja részesülne. Mi sel hozzák kap lós királyi her tartózkodás ut restbe érkezett Rivierán, rész tette szabadsá hazajött és legfelsőbb vez

Bizonýára E lével van össz kelte cikk is, napilap mai s az ismert pub világot. A buk óta vita folyik karlista volt-e, része két eszt hazatérésében. miniszter nagy szedében azt Maniu részről monarchikus nemzeti parasz szemérvetettél 1928-ban a pár utazott, hogy herceget a gyu kalmából haza miniszter meg szát és a pártv az szonnali res Iunian rep lyozta, hogy n a herceg válas ahogyan azt M ták. Amikor Maniu nem ak azt kívánta, h régenstanácsba bevonta vele s lakossága oly h'zetérését — neki kellett a arról, hogy a magasabb áll kívánják a her

Mi van Elena hercegnő váratlan hazaérkezése mögött?

Miklós herceg is visszatért több hónapos, külföldön eltöltött szabadságáról

A „Calendarul“ feltűnést keltő cikke az uralkodó pár megkoronázásáról

Bucuresti-Bukarest, október 26. (Az Uj Kelet tud.) A külföldi lapok is nagy érdeklődéssel kommentálják Elena Öfelsége, Mihály trónörökös édesanyjának hazaérkezését. Mint ismeretes, a hercegnő Londonból jövet vasárnap este Zombolyánál lépte át a román határt. A határállomáson udvari szalonkocsit csatoltak a Simpsonhoz és a hercegnő ebben a vonatban tette meg az utat egészen a főváros közelében levő Mogosoaia állomásig. Elena hercegnőt, aki angol utlevéllel utazott, Stângaciú tábornok, a sziguranca vezérigazgatója üdvözölte a hatóságok nevében az állomás pererronján. Mogosoaia állomáson a hercegnő autóján Bukarestbe hajtatott és a Kiseleff-szosszen levő királyi palotában szállt meg.

Maniu látogatása a hercegnőnél

A főváros politikai köreiben nagy érdeklődéssel fogadták a hercegnő hazaérkezése hírének. Maniu miniszterelnök, akit Kolozsváron értesítettek az eseményről, nem várta be a királyi látogatás programjának befejezését és vasárnap este visszautazott a fővárosba. Hétfőn reggel a miniszterelnök megbeszélésre hívta egybe Titulescut és Mihalachet, amikor is — hír szerint — kizárólag ezzel a kérdéssel kapcsolatosan tárgyalt a három politikus. Hétfőn délután Maniu Gyula a szosszen levő királyi palotához hajtatott és hosszú audiencián jelent meg Elena öfelsége előtt. Hogy ezen az audiencián miről volt szó, egyelőre még semmi sem szivárgott ki. Mindenesetre nagy fontosságot tulajdonítanak neki, figyelembe véve azt, hogy Maniu már kezdettől fogva rendkívül nagy figyelemmel és tisztelettel vette körül a hercegnő személyét.

Egyes külföldi lapok értesülése szerint Elena öfelsége azért jött haza, hogy egyrészt asszisztáljon kisfiának, Mihály trónörökösnek 11-ik születésnapján, másrészt pedig, hogy ellenőrizze fiának nevelését, mert azt szeretné, ha Mihály vajda rangjának megfelelő kiképzésben részesülne. Mindenesetre ezzel a kérdéssel hozzák kapcsolatba azt is, hogy Miklós királyi herceg több hónapos külföldi tartózkodás után tegnap délelőtt Bukarestbe érkezett, Miklós herceg részben a Rivierán, részben pedig Párizsban töltötte szabadságát, amelynek lejártával hazajött és ismét átveszi a hadsereg legfelsőbb vezetésének irányítását.

Maniu antikarlista volt?

Bizonyára Elena hercegnő hazajövetelével van összefüggésben az a feltűnést keltő cikk is, amely a Calendarul című napilap mai számában Nichifor Crainic, az ismert publicista tollából látott napvilágot. A bukaresti sajtóban néhány nap óta vita folyik afelett, hogy Maniu Gyula karlista volt-e, vagy sem és hogy volt-e része két esztendővel ezelőtt a herceg hazatérésében. Iunian volt igazságügy-miniszter nagy feltűnést keltő gorki beszédében azt a kijelentést tette, hogy Maniu részéről kevés megértésre talált a monarchikus restaurálás kérdésében. A nemzeti parasztpárti lapok válaszképpen szemérvetették Iuniannak, hogy amikor 1928-ban a párt megbízásából Brüsszelbe utazott, hogy az ott tartózkodó Károly herceget a gyulafehérvári nagygyűlés alkalmából hazahívja, a volt igazságügy-miniszter meghamisította a herceg választását és a pártvezetőség miatt tekintett el az szonali restaurálás tervétől.

Iunian replikájában ismét kihangsúlyozta, hogy nem hamisított meg semmit a herceg választásból, hanem úgy járt el, ahogyan azt Maniu és Mihalache kívánták. Amikor a herceg már itthon volt, Maniu nem akarta királyválasztani és azt kívánta, hogy a herceg lépjen be a régenstanácsba, Maniu egyenesen kétségbevonata vele szemben, hogy az ország lakossága oly nagyon kívánná a herceg hazatérését — mondja Iunian. Emiatt neki kellett a régenseket is meggyőzni arról, hogy a dinasztikus folytonosság és magasabb államérdekek egyaránt megkívánják a herceg hazatérését. Ugy Mik-

lós herceg, mint Miron patriarcha megértéssel fogadták fejtegetéseit, bár a monarchia restaurálása az ő személyes helyzetük feloldozását jelentette volna.

Ebbe a vitába szól most bele Nichifor Crainic, a Calendarul főszerkesztője. Az újságíró rámutat arra, hogy teljesen alaptalan és igazságtalan volt Maniut antikarlistának beállítani.

— Még a Bratianu Ionel-kormány alatt — írja Crainic — Manoilescuval együtt

lapot akartunk kiadni a herceg hazatérése érdekében „Crai Nou“ (Uj király) címmel. Felkerestem annak idején Maniut s kértem, hogy suba alatt morálisan támogassa a lapot. Maniu, aki rendszerint mindent alaposan megrág, gondolkodás nélkül azt válaszolta, hogy készséggel segíti elő a lap megjelenését. Irtam is Párizsba egy levelet, amelynek meg kell lennie valahol és amelyben azt állítottam, hogy a román politikusok közül csak

Maniu és Mihalache az, akire a herceg minden körülmények között számíthat...

— Maniu azt mondta nekem, hogy készséggel hoz meg bármily áldozatot a dinasztia folytonossága érdekében. Cserebe nem is kért egyebet, mint azt, hogy másik oldalon is hozzanak egy kis áldozatot. Hogy miben áll ez az áldozat, azt a kérdés kényességére való tekintettel nem írhatom meg. Mindenesetre Maniu a hazatért hercegnek a régenstanácsba való belépését csak etappként képzelte el, amelyre logikusan következett volna a királyi pár megkoronázása és a teljes monarchikus restaurálás. Ebben a kérdésben Maniu a román közvélemény összességének óhaját fejezte ki.

— És éppen a dinasztia érdekében kérjük most mi is a teljes restaurációt.

Eddig a cikk, amelynek tendenciája egészen nyilvánvaló. Politikai körökben feszült várakozással tekintenek a további fejlemények elé.

Mironescu miniszterelnök-helyettes hisz a pénzügyi helyzet fokozódó megjavulásában

Mironescu szerint a legutolsó négy hónap folyamán máris jelentős javulás érezhető

Bucuresti-Bukarest, október 26. (Az Uj Kelet tud.) Mironescu miniszterelnök-helyettes tegnap este külföldre utazott, megrendült egészségi állapotának helyreállítására. Popovici Mihály, Anghelescu bankkormányzó, Tilea volt alminiszter és számos képviselő kísérette ki az állomásra Mironescut, aki elutazása előtt a következő nyilatkozatot tette a sajtó képviselői előtt:

— Remélem, hogy az ország pénzügyi helyzete fokozatosan megjavul. Erre mu-

latnak az elmúlt négy és fél hónap alatt elért eredmények is. Kormányrahivatásunk előtt a pénzügyigazgatóságokat való sággal megostromolták a hosszú időn át nem folyósított fizetésekért és nyugdíjakért. Senki sem remélte, hogy ez a helyzet megjavulhat. Az volt az általános hit, hogy csak a tisztviselők tömeges elbocsátása, valamint a jelenlegi fizetések és nyugdíjak masszív csökkentése hozhatja ki a kátyúból az államháztartást. Kiderült azonban, hogy ilyen drasztikus

intézkedések nélkül is folyósíthatjuk már az első hónaptól kezdve rendesen a fizetéseket. Sőt mi több, júliusban már a hadsereg szállított is kifizettük és jelentős összegeket szenteltünk eddig elhanyagolt szükségletekre, mint a hadsereg élelmezése, kórházak fenntartása, stb.

Az újságírók megkérdezték, hogy nem-e fog kölcsönfelvételtől tárgyalni a külföldön? Mironescu így válaszolt:

— Nincs semilyen küldetésem. Megyek, hogy rendezzam egészségi állapotomat.

Az idén egy hónap alatt több jövedelme volt a szeszmonopólnak, mint az 1931 év tizenkét hónapjában

Októberben ötvenhárom és félmillió lej folyt be a szeszilletékekből. A szeszmonopól és a községi italmérségi engedélyek

Cluj-Kolozsvár, október 26. (Az Uj Kelet tud.) A szeszmonopól központja hivatalos jelentést adott ki, melyben közli az íroda eddigi inkasszóit. Megállapítható ezekből a számokból, hogy a szeszmonopól bevezetése óta az állam szeszadó-jövedelme lényegesen emelkedett. Így október hónapban, elejétől huszonkettedikéig, 53,500,000 lej folyt be a monopólpénztárba. Ebben az összegben az áru előállítás költsége is értendő.

A szeszmonopól inkasszóira jellemző az utolsó hat napnak jövedelmei, amelyek a következőképpen folytak be:

Október 17	5,208.655 lej
Október 18	2,651.839 lej
Október 19	1,002.191 lej
Október 20	2,198.898 lej
Október 21	3,336.500 lej
Október 22	3,228.438 lej

Igy naponta olyan jelentékeny összegek folynak be a monopólhoz, mint ezt megelőzőleg két hét alatt folyt be. Megemlékezésre érdemes, hogy a szeszmonopól életbeléptetése előtti utolsó évben, 1931-ben az összjövedelem alig 35 millió lejt tett ki.

1932. év első öt hónapjában, amikor a monopól még nem volt bevezetve, összesen csak 16,400,000 lej volt a szeszilletékek jövedelme, de kevesebb, mint amennyi október hónapban 17-től 22-ig bezárólag befolyt.

Mindaddig nem állapították meg a terményszesz árát, amit ezután a szeszgyárosoknak fizetni fognak. A szeszmonopól igazgatóságánál az erre a célra delegált bizottság folytatja a tárgyalásokat és minden valószínűség szerint tudomásul véve az eddig a gyárosokkal lefolytatott tárgyalások eredményeit, szerdán vagy csütörtökön fogja megállapítani az új árakat.

Párhuzamosan ezekkel a tárgyalásokkal a szeszmonopól igazgatósága folytatja azokat a munkálatokat, melyeknek célja, hogy az ország területén minél több szesz-szabadraktárt állítsanak fel. Eddig hatvan szesz-szabadraktár felállítására adott ki engedélyt a szeszmonopól.

Itt említtük meg, hogy a szeszmonopól igazgatósága átiratot intézett a belügy-minisztériumhoz, melyben közölte, hogy a községek által árlejtésre tűzött italmérségi engedélyeknél a községek előjáró

sága a törvényben maximumként előírt 20 ezer lejes bérletösszeget követelik. A monopól igazgatósága közölte a belügy-minisztériummal, hogy a mai viszonyok mellett nem méltányos, hogy a községi előjáróságok mindig a maximumot követelik, mert még egyetlen esetben sem történt meg, hogy a minimálisnak előírt 3000 lejtért adják bérebe az italmérségi engedélyeket. Az érdekelt körökben türelmetlenül várják, hogy milyen értelmű döntést hoz a minisztérium a kérdésben.

Munkáspárti részről bizalmatlansági indítványt tettek az angol kormány ellen

Macdonald válaszolt a bizalmatlansági indítványra

London, október 26. Az angol alsóház ülésén a munkáspárt részéről bizalmatlansági indítványt terjesztettek elő a kormány ellen, amelyet azzal indokoltak, hogy a kormány nem tett hathatós lépéseket a gazdasági válság enyhítése érdekében s állandóan megnyirbálni törekszik a növekvő számú munkanélküliek részére juttatott segélyeket.

Macdonald felszólalásában leszögezni kívánta, hogy a megélhetés feltételei Angliában olcsóbbodtak s így a kevesebb összegű segélyek vásárlóképesége nem tekinthető csökkentnek. Hangoztatta, hogy a segélyek első redukcióját a költségvetés egyensúlya érdekében a munkáspárti uralom idején a többség szintén magáévá tette s most csak mindenáron

vajó ellenzékieskedésből emelnek ellene kifogást. Ismertette az ez évi külkereskedelmi forgalom adatait s rámutatott arra, hogy az összes államokban alászállott a külkereskedelmi forgalom, míg ezzel szemben Angliában meg tudott maradni az elmúlt évi nívón.

— Teherautó és személyvonat karambolja, Párizsból jelentik: A francia fővárostól délkeletre benzínrakomány teherautó vasuti átjárónál személyvonatba szaladt bele. Az összeütközés következtében a gyulékony anyag felrobbant s a sorozatos explóziók egy házsoportot is lángra lobbantottak. A teherkocsi sofőrje égési sebeibe belehalt.

Tiszta való nem ámitás, CZINK-nél készül legszebb festés és tisztítás

telepítés, mely ar falut hívnak tését a valuta- valamint nagy nökön akarják nt a szövettek. A nagy mun- ontja a Duna- gépítése volna, arják tenni a es részben füg- agyalföldi gaz- lélyeitől, illetve s szárazságok- z utépítésekre, adminisztráció- a kéttípusú kö- és a szakszer- tán a munkás- sára vonatkoz-

nkatervét kom- A Duna-Tisza nelkedőbb pont- nak. a közvéle- munkaprogra- fogadja. mivel ek, hogy Ma- razdasági viszo- kölcsönt tudjon tülvitelére. pesolatban már hogy a telepí- az eddigi föld- g a problémá- rasztok számát ralu, ha fölépül og adni néhány y azonban to- pan kénytelenek nyékában. yébe egy rész- munkáskorporá- fog minden ne- A szakszervezet- munkások ter- fognak ragasz- s nem igen lesz- zervezetet, ame- szeg évtizedek- felemmel építet- ynevezett korp-

általában az a hogy Gömbös nagy terveit lista munkás- k csődöt mond-

esek bot- ockholni ban

Az egyik előkelő minap este oly váratlanul áll az énetében. A szin- elly néger darab- est adták elő. n, az ugynevezet-

atalemben büz- mát és paradi- adra. Az egyik mlókan talál- méletlenül esett

viségű röplap- amelyeken a k- asható:

és tiltakozato- mely ilyen vallá-

következő aláír- szocialisták. n közbelépett osan rendet tere előadását, ame- zer ment már- tan befejezheté- már három é- az amerikai sz- lőször Stockhol- ekes, hogy a sv- mlékezett meg- val.

ga parlament- Az új belga k- esán elhatároz- asztott képvis- zínü, hogy az- november 27-

Kimutatás

A Keren Kajemeth Löjlszrael
Cuj, Piata Unirii 22. II. em.
szeptember havi bevételéről

Az 5693-ik év szept. havi KKL eredménye
22.644 lej.

Bevételek adományágak szerint:

Persely:	3432 lej
„IMI“ zsebpersely:	43 lej
Esküvői gyűjtések:	1045 lej
Virágnap:	18.124 lej

Persely:

Minden nap egy lej önnök semmi, az országépítésnek pedig szilárd bázis.
Dr. Jakobi Emil 241, Boskovits József né 145, Dr. Fischer Tivadar 120, Farkas Géza 95, Fischer Lipót 84, Dr. Weiss Fülöp 78, Langfeld Adolf 65, Biró Andor 50, Salamon Sámuel 50, Grün Adolf 47, Zs. N. Sz. 40, Löbi Lőrinc 40, Grün Samu 40, Bihari Ferenc 35, Grünwald Ármán 33, Dr. Rosenberg József 32, Gutfried Adolf 31, Grünfeld & Rosenberg 31, Dux Henrikné 30, Rados Mór 30, „Optica“ 30, Czinczár-üzlet 30, „Dibella“ 30, Landessmann Samu 30, Gottlieb Józsefné 30, „Barzel“ 30, Merbaum-cég 30, Wertheimer Samuné 30, kisebb tételek 1845 lej.

„IMI“ zsebpersely:

Mindenhol alkalmas adomány átvételére:
Gottlieb Mendel 43 lej

Esküvői gyűjtések:

Geiszt Paula és Markovits Lázár esküvőjén 490, Liebermann N. esküvőjén 100, Ferenczi Olga és Halász B. 80, Wald N. esküvőjén 78, Fränckel Manyi és Grün N. 70, Deitel Irén és Czerjék 52, Pál Aranka és Jakab B. 52, Somló Sári esküvőjén 35, Reissmann Helén és Ehrenfeld 35, Gosletin Helén és Kaufmann 31, Zelig N. esküvőjén 22 lej.
Virágnap 18.024 lej

Dr. Leitner Fülöpne gyűjtőmunka megváltásért 100 lej.

Egy szenzációs kutyaegény. Márai Sándor: Csutora c. regényének hőse, egy okos, félelmes és rejtélyes kutya. Szimboluma minden lázadónak és törhetetlen egyéniségnek. Fűzve 117 lej, díszkötésben 165 lej Lepage-nál Kolozsvár, postán utánvétellel franco. Kérje az új könyvek jegyzékét.

— Spanyolország Romániából importálja a babot. Madridból jelentik: A spanyolországi babimport 65 százalékát Romániából viszik ki. A bab legfőbb spanyolországi fogyasztóterületei a Kanárszigetek és Északspanyolország.

— Félórás tüzharc a jugoszláv-stájer határon huscsempészek és határőrök között. Bécsből jelentik: A jugoszláv-stájer határon Adelsdorf közelében huscsempészek és határőrök között félórás tüzharc folyt. A csempészek végül is ke-reket oldottak s mintegy 200 kilogram must hátrahagytak a harc színhelyén.

— Borszállítmány ellenében német film Magyarországnak. Berlinből jelentik: Magyar borszállítmányok ellenében német filmeket fognak Magyarországra irányítani. A tárgyalások az érdekelt külkereskedelmi képviselők között még folyamatban vannak, de a jegybankok a kompenzáció ellen nem fognak kifogást emelni.

A „zsidó“ Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezetében — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papírosra nyomott példányok
ára 30 lej

Az egyszerű kiadás ára:
15 lej

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvsz-tályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Időtlen-időig

viselheli ruháját, kosztümjét, kabátját, ha anyagát eredeti gyári áron nálunk vásárolja, mert

áruink minőségéért gyáraink neve garantál

**Szövetek,
selymek,
függönyök,
szőnyegek**

Gyári lerakat, eredeti gyári áruk!

SERILANA S. A. CLUJ, Calea Regele
Ferdinand 14.

Fiókok Oradea: Str. Reg. Ferd. 14. Timisoara: Bul. Berthelot 19.

Közel tízezer ember látogatta meg eddig a nagyszerű mezőgazdasági kiállítást

Vaida Sándor és Hatiegan Emil két órát töltöttek ma délelőtt a kiállításon, amely iránt egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg

Cluj-Kolozsvár, október 26. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári mezőgazdasági kiállítással szemben nap-nap után fokozódó érdeklődés nyilatkozik meg. Ugyiszólván moccanni is alig lehet a kiállítás helyiségeiben, amelyekben az elmúlt három nap leforgása alatt közel tízezer ember fordult meg. A kiállítás valóban sikerültnek mondható, mert megközelítő pontossággal hű és megkapó képet nyújt arról, hogy természeti kincsekben mennyire gazdag ez az országgrész. A kiállítás kezdeményezője: Paukerov Leonard újságíró és rendezője: dr. I. L. Ciomac mezőgazdasági vezérfelügyelő, — akit az uralkodó pro prio motu mezőgazdasági érdemkeresztel tüntetett ki — valóban minden tekintetben elismerésre méltó munkát végeztek, amelynek határozottan előnyös gazdasági visszahatásai voltak és vannak nemcsak a kiállítókra, hanem Kolozsvár kereskedelmi és ipari életére is. A kiállítás számára biztosított ötven százalékos vasuti jegykedvezmény lényegesen megnövelte az idegenforgalmat Kolozsváron, a kiállításon már eddig is számos üzletkötés történt és Kolozsvár kereskedelmi életébe is határozott fellendülést hozott a kiállítás, amelyről az ezzel kapcsolatosan eladott cilinderek, frakkok és estélyi ruháktól kezdve sokminden tesz tanubizonyosságot.

Szerdán délelőtt második látogatta meg a kiállítást Vaida Sándor volt miniszterelnök, akit dr. Hatiegan Emil volt erdélyi miniszter és Ciomac vezérfelügyelő kalauzoltak. Vaida és Hatiegan teljes két órán keresztül tartózkodtak a kiállítás helyiségeiben, különösképpen a bor, a méhészeti, gyümölcs és zöldségtermékek vették alaposabb megfigyelés alá. Vaida Sándor, aki olpreti és valea seacai birtokain maga is belterjes gazdálkodást folytat, a szakértő szemével mustrálta végig a kiállított tárgyakat és nemegyszer adott kifejezést megelégedésének és elismerésének.

A zöldségtermékek kiállításának kétségtelen szenzációja a kolozsvári Salamon és Stefan „Erfurt“ magkereskedés kiállítása. Ez a cég alig négy esztendeje áll fenn, de máris egészen kivételes nevet és pozíciót harcolt ki magának az erdélyi piacon, amelynek szinte monopólszerű szállítója lett. A cég irányítója Salamon Mihály kitűnő munkatársaival együtt valóban elismerésre méltó munkát végeztek, amely a magkereskedés kiállítási standjának változatosságában s nagyvonalúságában is megnyilatkozik. Az Erfurtból importált kertiveteménymagvak nemzetközi hírnevét minden további nélkül

igazolják azok a monumentális nagyságu vetemények, amelyek a standon fel sorakoznak. A rendezőség úgy a zöldségkiállítást, mint a magkollektiót aranyéremmel és diplomával tüntette ki, az uralkodó kézfogással tisztelte meg a cég fejt, Salamon Mihályt, aki előtt Vaida Sándor és Hatiegan Emil is legteljesebb elismerésüknek adtak kifejezést.

A cég üzlete a Piata Mihai Viteazul 38. szám alatt van Kolozsváron.

A kiállítás részletes ismertetését holnapi számunkban folytatjuk. Alább azokat a kiállítókat soroljuk fel, akiket aranyéremmel tüntetett ki a rendezőség.

Bor és szőlő

Versenyen kívüli. 1. Gazdasági Iskola Szilágysomlyó, Szöllőiskola Méhes.

Aranyérem. Schusztér Károly és Birtalan Emil, Wegend, Bürger Albert Marosvásárhely, Transilvaniai Bank RT. Kolozsvár, dr. Pop Joan Gyulafehérvár, Muresan Sidonia Kolozsvár, Munteanu Nicolae Krako, Seidl József Kolozsvár, Kisküküllőmegyei Mezőgazdasági Kamara, Rühring Joan Besimcu (Naseud), Bethlen Kollégium Nagyenyed, Medrea Jon — Telna, dr. Brandt Eugen Mező-örmenyes, Gör. kath. káptalan Balázsfalva.

Gyümölcsfa csemete

Aranyérem. Ambrozi Fischer és Társai Nagyenyed. Maar Nagyenyed, Gyümölcsfaiskola Torda, Pepinerie Silvica Alsözmetmihályfalva, Mezőgazdasági Kamara Torda, Gróza Torda.

Méhészeti kiállítás

Aranyérem nyertek: Panajt Vasiliu Mócs, Stief Ottó Kolozsvár, Erdélyrészi Méhész Egyesület Kolozsvár, Popescu György gazdasága Berkes, Palló Imre Kolozs, Kremitzkiné Fröhlich Ilona Kolozsvár, Tóth István Kolozsvár, Chifor János Kolozsvár, Blahunka Lajos Kolozsvár, Pop Silviu Bonchida, Flóra József Torda, Kicsid Géza Kajántó, Botezan Joan Mócs, Birchisan Teodor Apahida, Rosescu Gyula Kolozsvár, Macselariu Emi Kolozsvár, Kovács Gyula Kolozsvár, Szilágyi Ferenc Aranykut, Hankó L. né Kolozsvár, Legmann Jakob Kraszna.

Gyümölcs

Aranyérem kaptak: Rouniana Pomi Cultorilor Aiud, Gredina Botanica Cluj, Biharmegyei Mezőgazdasági Kamara, Kertészeti Iskola Torda, Brandt József Szilágysomlyó, Csongvai Dénes Bágyon, Szabó Lőrinc, Pop Virgil, Szatmármegyei mezőgazdasági kamara, Gyümölcsészeti Iskola Nagybocksó.

Virágkerteszet

Aranyérem kaptak: Öllerer J. Marosvásárhely, Szabó József Kolozsvár, Szat-

mári Albert Kolozsvár, Turós János Kolozsvár, Ullmann Család Kolozsvár. Vegyes

Aranyérem kaptak: Dr. Perj Ottó, Szilágyi Ferenc Aranykut, Nagy Jenő Kolozsvár, Frank Leopold Temesvár, Kun Mátyás Kolozsvár, Laida Jenő Kolozsvár, Katona Sütőde Kolozsvár, Cartea Romuneasca Kolozsvár, Filips cég Kolozsvár, Koncz Árpád Csikszereada, Moskovics Ipartelep RT. Nagyvárád, Gazdasági Ipariskola Topánfalva, Velea Constantin Kolozsvár.

SPORT

Romania--Universitatea 2:1 (2:1)

Cluj-Kolozsvár, október 26. (Az Uj Kelet tud.) Szerdán délután a borongós őszi idő dacára szépszámu közönség előtt folyt le a két rivális kolozsvári együttes barátságos mérkőzése, melyet a Romania nagyrészt fiatal erőkből álló csapata nyert meg 2:1 arányban. Technikában ugyan az U valamivel jobb volt, ezzel szemben a Romania akciói veszélyesebbek voltak és különösen a Chendrean jobbszélső által vezetett támadások mindkor komoly veszedelemet jelentettek az U egyébként jól védett kapujára. Az U-ban ezuttal először játszott Sepi III., aki jól helyezkedő bekknek bizonyult, hatalmas felszabadító rugásai sok reményre jogosítják az U-nak egyébként jelenleg igen laza együttesét. A gólokat Cipeigan és Muresan, illetve kavarodásból Ploesteanu lökték. A mérkőzés az utolsó percekben elfajult, miert is azt 8 perccel az idő előtt abbahagyták. Seliceanu bíró jóakarattal bár de, tapogatózva vezette az egyébként izgalmasban bővelkedő mérkőzést.

Bay Girolamo mester vivótanfolyama. Bay Girolamo vivómester nagy sikerrel folytatja férfi, hölgy- és gyermektanfolyamait a Baritiu-liceum tornatermében. November elsején új kurzusok kezdődnek, amelyekre minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 5—9-ig lehet jelentkezni a tornateremben. Azok a sikerek, amelyeket Bay mester az elmúlt szezonban tanítványával aratott, — az ősz szes országos és erdélyi bajnokságokat a mester tanítványai nyerték meg — és az az általános elismerés, amely a gyermekek tanításában specialista mester munkáját kíséri, valószínűvé teszi, hogy új kurzusain Kolozsvár sportoló ifjúsága teljes számban fogja elsajátítani a vivósport tudományát. Bay mester a Haggibor, Universitatea és Tennisz Klub mestere is, de nemcsak a klubok vivóit tanítja, hanem az egyesületeken kívülállóknak is ad órákat.

Ugyvédi határidő napló 1933 Lepage-nál Kvar

NYOMBAN rendelve 300 lej, később 400 lej utánvétellel, vagy előfizetve franco.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Felrobbant a bukaresti Balkán-konferencia

A bolgárok példájára az albánok is otthagyták a kisebb-ségi kérdés miatt a Balkán-konferenciát

Bucuresti-Bukarest, október 26. A Balkán-konferencián résztvevő bulgár delegáció kommunikét juttatott el a Radorhoz, amely hangsúlyozza, hogy a bulgárok a stambuli második Balkán-konferencia határozatai alapján kívánják a nemzetek közötti kapcsolatok tisztázása végett a kisebbségi probléma rendezését. Míután azonban ez a kérdés kellően elő-

készítve nem volt, halasztó indítványt tettek a legközelebbi konferenciáig. Ezt az indítványt a konferencia többsége elvetette és ennek következtében a bulgár delegáció legnagyobb sajnálatára kénytelen visszavonulni a konferencia további munkálataitól.

Tegnap az albán küldöttség is követte a bulgárok példáját.

Katasztrófális összeütközés Turnu-Severin mellett

Három súlyos sebesültje van a karambolnak

Bucuresti-Bukarest, október 26. Turnu-Severinből jelentik, hogy a Craiova Turnu Severin vonalon ma éjfélkor egy gyorstehervonat összeütközött egy mozdollyal. Az összeütközés oly heves

volt, hogy 9 kocsi összetört. A tehervonat élőállatokat szállított, amely közül igen sok elpusztult. Két fékező és egy katona súlyosan megsebesültek. A kár igen jelentékeny.

Leöntötte magát petróleummal és az égő kemencébe ugrott egy csernovici zsidó leány

Reménytelen szerelem miatt követte el az öngyilkosságot

Bucuresti-Bukarest, október 26. Borzalmas körülmények között követett el öngyilkosságot Csernovitzban egy Wohl Eliz nevű leány. Szülei, akik a Str. Strai n. 4 számú házban laktak, értesítették a rendőrséget, hogy 20 éves leányuk el-tűnt. A rendőrség részéről egy komiszár érkezett a lakásba és kutatás között ész-revette, hogy egy emberi láb nyulik ki

a kemence ajtaján. Kihúzták a szerencsétlen leány megszenesedett holttestét. A vizsgálat megállapította, hogy Wohl Eliz petróleummal leöntötte magát, azután begyújtott a kemencébe és bele-bujt. A szörnyű tüzhajált halt szerencsétlen leány bucsulevelet hagyott hátra, amelyben reménytelen szerelmét hozza fel tettének okául.

Nagyszabású zsidó meetinget rendez a Jewish Agency kolozsvári szekciója

Cluj-Kolozsvár, október 26. E hó 29-én, szombaton este, a Jewish Agency kolozsvári szekciója, igen érdekes zsidó meeting keretében indítja be őszi előadásainak sorozatát. A meetingen résztvesznek a kolozsvári zsidóság régi ismerősei: Dr. Otto Abeles, az ismert bécsi író, valamint dr. N. M. Gelber, a hírneves zsidó történetíró is, akiknek sikerült az elmúlt évek során az erdélyi zsidóság legszélesebb rétegeinek szimpátiáját megszerezni. A kül-

földi vendégeken kívül dr. Balázs Endre ügyvéd, a Jewish Agency erdélyi osztályának elnöke, valamint dr. Fischer József, képviselő fognak a meetingen előadást tartani.

Az előadások témája: „A zsidó a világháború tengerében”, minden bizonynyal alkalmas lesz a legszélesebb körök érdeklődésének felkeltésére. A meeting pontos kezdetét és helyét lapunk holnapi számában közöljük.

Mussolini Milanóban kétszázötvenezer ember előtt beszélt

„Olaszországra vár most már harmadszor az emberi civilizáció irányítása”

Milanó, október 26. Mussolini kedden este megint nagyjelentőségű politikai beszédet tartott. A fasiszta forradalom tizedik évfordulója alkalmából rendezett milánói ünnepeken beszélt s 250 ezer ember hallgatta feszült figyelemmel és nagy lelkesedéssel szavait. Mussolini többek közt a következőket mondotta:

— Sohasem éreztük jobban, mint most, hogy sorsunk irányítása a mi kezünkben van. Nézzetek csak körül a világban s azt látjátok, hogy más népek állandó zavarok közepe, szükségben és erkölcsi erőtlenségben élnek. Régi kulturnemzetek vezér nélkül állnak s nem tudják, mi lesz a jövőjük. Mi tudjuk, mert van bátorságunk: előremegyünk és megküzdünk minden ne-

hézséggel. Bármely pillanatban hadsereggé tudjuk átalakítani az egész olasz népet, s ha kell, küzdeni tudunk mindenütt és mindenki ellen. Nem a folytonos konferenciák hozzák meg a világnak a javulást. Tessék kevesebb konferenciát tartani, de akkor azután minden esetben kimondani, hogy a konferenciát tettek követik.

— Ma már nyugodtan mondhatom: az az évszázad a faszizmus és az olasz hatalom évszázada lesz. Olaszországra vár most már harmadszor az emberi civilizáció irányítása. Európa képe tíz éven belül megváltozik. Ez a világrész fasiszta lesz. Azt a sok igazságtalanságot, amelyet velünk szemben elkövettek, nem hagyjuk megtorlatlanul. Nem törődöm azzal, ha beszédeim kül-

Olz első benyomásnak kedvezőnek kell lennie... a

"Chat Noir"

kölniviz illata hozzásegíti Önt ehhez!

A szalonban, a színházban — egy bálon — napról napra találkozik emberekkel, akiket azelőtt még nem ismert — akik azonban egy nap barátai lehetnek — sőt esetleg még annál is többek.

Az életben a siker a benyomástól függ, amelyet maga után hagy — attól a képtől, amelyet az emberek Önről alkotnak. Okos asszonyok tisztában vannak ezzel és évszázadok óta a parfüm segítségéhez fordulnak, hogy növeljék bájukat, hogy megjelenésüket vonzóbbá tegyék.

Szükség van egy új illatu kölnivizre, amely finoman nőies, amely összhangban áll a divattal, amely kihangsúlyoz minden nőiességet. Ezt a szükségletet elégíti ki Lady, amikor a „Chat Noir” kölnivizet, a hírneves Perle de Paris és Jockey Club méltó társát megteremtette.

Kérje ezt az új gyártmányt lepecsételt üvegcseben.

Eau de Cologne

JOCKEY CLUB
PERLE DE PARIS
ROUGE ET NOIR
PARISIENNE
CHAT NOIR

distillées

par Lady

földi kommentálói önkényes következtetéseket vonnak le szavaimból, ha fel-frissítem háborus emlékeimet. Nyíltan megmondom: büszke vagyok a háborúra. A Moszkva és Newyork között fennálló ellentéteket a gyakorlatban csak a római elvekkkel lehet megszüntetni.

— Nem szeretem a nyugalmat és békét, új harcok és ütközetek után áhítozom. Jól tudom, hogyha kiadom a parancsot, az egész olasz nép követni fog és elindul azon az uton, amelyet kijelölök.

A tömeg lelkes éljenése közepette Mussolini a következő szavakkal fejezte be beszédét:

— Érzem és tudom, hogy vállaltok minden áldozatot és nem féltek az új erőfeszítésektől. Valaki egyszer azt mondotta, hogy harminc évre van szükségem ahhoz, hogy megacélozzam népem lelkét. Bismarck wálóban harminc évig uralkodott Németországban.

A kétszázötvenezer főnyi tömeg szűn ni nem akaró lelkes éljenéssel és viharos tapssal ünnepelte a Ducet.

Az amerikai bankárok 500 millió dollárra akarják leszorítani Newyork költségvetésének kiadási tétéleit

Newyork, október 26. A város nem kap kölcsönt s így csak a legnagyobb nehézségek között fogja kifizetni tisztviselői és alkalmazottai november elsején esedékes illetményeinek egy részét. A bankárkonzorcium, amellyel a városi vezetők tárgyalásokat folytattak, egyhangulag a kölcsön-megtagadás álláspontjára helyezkedett. Azt hangoztatták, hogy a jelenlegi városi költségvetés mellett nem akadhat az Egyesült Államok területén tőkés, aki Newyorknak kölcsönt adni hajlandó lenne.

A bankárok szerint a város pénzügyeit tisztán politikai szempontok vezérlik s az irányításból kikapcsolat minden üzleti józanságot. Amíg meg

nem történik a kiadások csökkentése, a bankárok sem rövidlejáratu kölcsönt nem adnak, sem a városi kötvények kibocsátását nem vállalják. A lapok értesülései szerint a bankárok 500 millió dollárra kívánják leszorítani a városi költségvetés kiadási tétéinek összegét. Ez esetre egész sereg állást kellene megszüntetni, ami véget vetne annak a rendszernek, hogy kortesszolgálatok jutalmául városi színekurákat osztogassanak.

Newyorknak december elsejéig legalább 15 millió dollárra lene szüksége de e pillanatban semmi remény sincs arra, hogy a vezetőség még ennek töredékét is megszerezhesse.

Einstein és Menger professzorok szöszólól két zseniális erdélyi zsidó ifjunak

Dr. Wald Ábrahám és Paneth Ferenc tudományos sikerei

Cluj-Kolozsvár, október 26. Az alábbiakban két levélről lesz szó, világhírű két tudósnak az írásáról, akik tanúságot tesznek két erdélyi zsidó fiatalember várható nagy jövőjéről. Az egyik tudós: Einstein Albert, aki észrevett egy Paneth Ferenc nevű fiatal vegyész-mérnök-jelöltet, a másik — a matematikában világmárka — Karl Menger bécsi egyetemi tanár, aki munkatársává vette dr. Wald Ábrahámot, egy Kolozsváron végzett fiatal középiskolai tanárt. A rajongásnak olyan hangján ír róla, ami főképp matematikusoknál a legrikább valami.

Mind a két fiatalember a betevő falat érti küzd, de e súlyos egzisztenciális helyzetük ellenére zsidó idealizmussal és szívesen dolgoznak egy magasan ívelő pályára felé. Ezeket a fiatalokat illik már most észrevenni Erdély zsidó közvéleményének, nemcsak a szakmai nagyoknak és azok közül a világ legnagyobbjainak. Örvendünk, mikor leszögezhetjük, hogy a két fiatal tudós közülünk került ki és Erdély zsidó atmoszféráját viszi életútjára. De egyben legyen ez figyelmeztetés arra, hogy az erdélyi zsidóság jószívűsége, kultúrseretete és aldozatkész sége kísérje őket pályájukon.

Dr. Wald Ábrahám

Dr. Wald Ábrahám méltó unokája a nagy Glasner Mósenek. Vallásos nevelésben részesült, zsidó kultúrában nőtt fel. Jól tud héberül, a kolozsvári egyetemen elvégezte a természetudományi fakultást és itt a matematikából és fizikából tanárra képesítették. Minthogy a szombatot megtartott vizsgák miatt első évet elvesztette annak ellenére, hogy az egyetem legkiválóbb hallgatója volt, Antal Markhoz fordult, hogy vigye keresztül, nehogy a következő években szombati napokra helyezze vizsgáit. Antal Márk, aki a nagytehetségű ifjú három éven át díjtalanul tudományos ki-képzésben részesítette, eleget tett a kérésnek és sikerült neki magánúton keresztülvinnie, hogy szombaton ne kelljen vizsgáznia. Antal, aki kiváló matematikus, a maga ügyévé vette Wald Ábrahám dolgát és nem nyugodott addig, amíg lehetővé nem tette számára, hogy kijusson külföldre. Így került Bécsbe Karl Menger professzor mellé, ahol Antal egyik levele szerint „a legnagyobb nélkülözések közepette is olyan feltűnően zseniális eredeti munkát végzett, hogy nemcsak a doktorátust tette le kintüntetéssel, hanem a folyó év szeptember elején megtartott matematikai világkonferenciára is meghívták, ami példátlanul álló eset.”

A levélből, amelyet Karl Menger professzor írt a fiatal tudós érdekében Antal Markhoz a következőket közölte:

Menger professzor levele

„Nagyszámú tanítványaim között, akiket Ausztriában, Hollandiában és Amerikában való egyetemi működésem alatt megismertem és akik a világ minden tájáról most is hozzám jönnek Bécsbe, dr. Wald ur kétségtelenül a legtehetségesebb és a legszorgalmasabb. Már az az értekezés, amelyet dr. Wald készített magával és amelynek alapján az egyetemen doktor lett, számos figyelemreméltó eredményt ölelt föl. Azok a munkák, amelyeket később Bécsben a metrikus geometriáról tartott felolvasásom kapcsán végzett, kétségtelenül mutatták dr. Wald hatalmas eredetiségét. Gondolkodtam róla, hogy a középiskoláról írott cikkeit Németország legnagyobb matematikai folyóirata, a „Mathematische Annalen” közölje. Egy másik kitűnő munkája az általános térfogalom problémájának megoldását tartalmazza. 1932. év nyarán dr. Wald urat ismét üdvözölhettem kolokviumomban és nem mult el het anélkül, hogy Wald ur ne közölt volna velem egy új fölfedezést, vagy legalább is egy-egy fölötté érdekes megjegyzést. Nagyon is kívánatos lenne, ha Wald ur számára módot találna arra, hogy nyugodt tudományos gondolkodás mellett rendkívül szép tudományos munkáit befejezze. Ha önnök, igen tisztelt professzor ur módjában állana valamilyen ösztöndíj, vagy ha egyéb módon lehetővé tenni Bécsben való további tartózkodását, akkor ez dr. Wald ur további tudományos fejlődése és pályája szempontjából föltétlenül előnyös volna. Sőt dr. Wald ur rendkívüli tehetsége és hatalmas eredetisége láttára bátran állítom

hogy dr. Wald ur nyugodt munkája nemcsak az ő egyéni érdekében lenne fontos, hanem nagyon kívánatos lenne a tudomány fejlődése érdekében.”

Paneth Ferenc

Paneth Ferenc marosvásárhelyi vegyész mérnök-jelölt. Alig 25 éves. Szüksős anyagi körülmények között élő szülei a brüni egyetemre küldték. Hat féléven át tudták még támogatni, de azután már képtelenek voltak a további segélyezésre és Paneth Ferenc Marosvásárhelyen maradt. Hatalmas ambícióval, csendben tovább dolgozott és fogatékos eszközök mellett is kísérletezett. E kísérleteknek eredménye: Paneth új elemeket talált föl. A fiatalember írt Einstein Albertnek, arra kérve, hogy próbáltassa ki ezt a kémiai elméletét és értesítse róla.

Einstein levele

„Igen tisztelt Uram, szíves levelét továbbítottam még annakidején Lise Meitner professzornak, aki, mint látja, kedvezően ítélte meg az ön irását. Nagyon szívesen vállalkozom arra, hogy önrel olyan helyen, ahol működésében és előbbrejutásában segídek lehetnék, kedvező ajánlást írjak. Ezzel talán elő tudnám segíteni az ön előbbrejutását. Kiváló nagyrabecsüléssel A. Einstein.”

Egylőre a helyzet az, hogy Erdély két sokat ígérő, nagyképesű zsidó fia súlyos küzdelmével vívja a napi megélhetésért. Nagy természeti adományuk, zsenijük mellé odaszegődött a szegénység. Am a gazdasági krízis nem lehet olyan kétségbeesítően nyomasztó sohasem, hogy Erdély zsidói ezeket az értékeket veszni engedje. (sz. i.)

Színházi filléresgyors indul november 10-én Budapestre

Díszelőadás az Operában és a Nemzeti Színházban. Visszaérkezés 16-án. Jelentkezni lehet november 4-ig

Az „Orbis” kolozsvári nemzetközi utazási iroda november 10-én filléres vonatot indít Budapestre, azzal a céllal, hogy az intelligens erdélyi közönséggel megismertesse a budapesti színházi kultúrát. Ennek a célnak a szolgálatába kíván szegődni akkor, amikor sikerült a társasutazáson résztvevőknek egy négy-napos kellemes szórakozást biztosítani anélkül, hogy ez különösebb anyagi megterhelést jelentene.

Kolozsvárról 690 lejért, Nagyváradról 475 lejért

vehet részt az Orbis budapesti társasutazásán, mely összegért az Orbis utazási irodája a következőket adja:

Budapest oda- és visszautazás gyorsvonati sebességgel futó vonaton.

Magyar vizum.

Ingenyes részvétel zenés uzsonnával egybekötött dívtrevü bemutatón. A legújabb őszi és téli párizsi dívtudományok bemutatása.

Ezekben a kedvezményeken kívül minden utas 6 pengő lefizetése ellenében résztvehet a Nemzeti Színház és az Operaház ünnepi előadásán, amelyeket az Orbis színházi vonat utasai részére rendeznek. Ezenkívül minden utas kap kivánságához képest 50 százalékos kedvezmény igénybevételeire jogosító színházi utalványokat. Már most megjegyezzük,

hogy 6 pengő összegért az Operaház és a Nemzeti Színház díszelőadásain a legjobb helyeket kapják utasaink, aminek a napi ára a két előadásra 16 pengő.

Olcsó elszállásolásra is gondoskodik az Orbis iroda szervezete, mert az egész budapesti ott tartózkodás alatt jó szállodákban, illetve penziókban szobát és reggelit 29 pengőért ad utasainak, szobát teljes ellátással az egész ott tartózkodás alatt napi 3 szori bőséges étkezésel együtt 54 pengőért. Természetesen azok az utasok, akik rokoniaknál, vagy ismerősökkel helyezkednek el, nem kötelesek igénybe venni a fenti elhelyezkedési lehetőséget. Jelentkezni lehet az Uj Kelet kiadóhivatalában személyesen, vagy levélben november 4-ig. Oradean megbízottunknál, Blum Zsigmond Rimanóczy u. 2. A jelentkezéssel egyidejűleg a teljes részvételi díjat kell befizetni. A vonat pontos indulási óráját a későbbi közleményeinkben adjuk meg, azonban már most közöljük, hogy 10-én a kora reggeli órákban lesz az indulás, 9 és 10 óra körül. A részvételhez utlevél szükséges, melyet minden utas az induláshoz hozzon magával, természetesen a magyar vizumot külön díjfizetés nélkül mi szerezzük meg az utasnak Budapesten. A kolozsvári illetőségűeknek irodánk elvállalja az utlevél megszerzését. Cim: Orbis Cluj, Calea Victoriei 7.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az Opera műsora

Péntek, október hó 28: Othello. (Uj szereposztással.)

Vasárnap, október hó 30 (este): A de-nevér.

Hétfő, október hó 31: A trubadur.

SELECT-MOZGO műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Az éjszaka dala. Főszerepben: Jan Kiepara a világ legnagyobb tenoristája és Magda Schneider. Műsoron kívül hangos heti hirdó. Monopol Phöbus film.

URANIA-MOZGO műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Öten egy jazzbandból. Rendkívüli mulatságos jazz-operett, főszerepben: Jenni Jugo, Theo Schall. Műsoron kívül hangos heti hirdó. Kamara film Oradea.

ROYAL-MOZGO műsora

(Iparkamara új palotájában)

Ma, csütörtökön d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor országos premier: A felfordult kastély. WILLY FRITSCH és BARSÖNY RÖZSIVAL. Ufa őszi filmperttje.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órakor:

Akinek minden sikerül. Németül beszélő operett. Ralph Arthur Roberts, Max Adalbert, Lucie Englisch.

Pénteken este 9.kor és szombat, vasárnap egész nap (vasárnap matiné):

A vén bakancsos és fia, a huszár. A főszerepekben: Szentgyörgyi István, Dezséri Gyula, Poór Lili, Réthelyi Ödön, Nagy Gyula, Kabók Győző, Laczkó Aranka. Rendezte: Fekete Mihály. Készítette: Dr. Janovics Jenő kolozsvári filmgyára. Eredeti magyar népszínmű.

Jön: A hercegnő szabója. Maurice Chevalier, Jeanette MacDonald, Myrny Loy, Charles Ruggles. Rendezte: Rouben Mamoulian.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignác-nál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, október 27.

Bukarest. 19.30: Donizetti: Lammermoori Lucia c. operája.

Budapest. 9.15: Katonazene. 9.30: Hírek. 12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Diákfélsóra. 4: Grammfónhang verseny. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. Hírek. 5: A földművelésügyi minisztérium előadássorozata. 5.30: Kélmái Ilonka hangv. 6.05: Angol nyelvoktatás. 6.35: Kétfonórás magyar nótahangv. 7.20: Bevezető előadás az operához. — 7.30: Strauss Richard: Salome. 10.15: Pontos időjelzés, hírek, időjárás, majd cigányzene.

Bécs. 20.45: Zenekari hangv. 22.15: Zenekari hangv.

Berlin. 20.10: Beethoven: IV. szimfoniaja.

Breslau. 19.30: Zanelli, Caruso utódnak grammfónlemezei.

Lipscse. 21.30: Haydn: Mariazelli mise. Varsó. 21: Cseh zene.

Milánó. 19.30: Grammfón.

Róma. 20.45: Rossini: Olasz nő Algirban.

Prága. 21.30: Paganini hangv. 22.20: Orgona és zongora.

Kassa. 18.55: Grammfón.

Brünn. 17.50: Grammfón.

Belgrád. 20.30: Hegedűhangv.

Osló. 20.10: Szimf. hangv.

Stockholm. 21: Grammfón.

Svájci Romand Adó. 20: Zongora.

Svájci Aleman Adó. 20: Lessing: Minna von Barnhelm c. szimfüve.

Péntek, október 28.

Bukarest. 19.40: Grammfón. 20: Filharmonikus hangv. 22: Hírek.

Budapest. 9.15: Grammfónhangv. — 12.05: Hangv. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Diákfélsóra. 4: Petőfi és a szinpad. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Bécsi dalok. 5.40: Gyorsírási tanfolyam. 6.10: Cigányzene. 7.15: Móríc Zsigmond előadása. 7.45: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 9.15: Pontos időjelzés, majd jazz.

Bécs. 20.15: Német est.

Berlin. 21.10: Stravinszkij hangv.

Varsó. 20.15: Szimf. hangv.

Milánó. 21.15: Szimf. hangv.

Róma. 20.45: A Marcia su Roma megünneplése.

Palermó. 21: Puccini: Pillangókisasszony c. operája.

Osló. 20: Filharmonikus hangv.

APRÓ HIRDETESEN

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állatkeresőknek 30 azazalek kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Női divatszalon. Tíz évi budapesti működés után női divatszalonomat Kolozsváron megnyitottam. Str. Berthelot (Eötvös u.) 6. Gábel Vilmosné.

Eladó egy angol mechanikájú teljesen új pianinó. Str. Wilson 1/a.

Okleveles francia-német tanárnő vállal oktatást olcsó árban kezdők és haladóknak. Hármascsoportban is. Társalókkal mindkét nyelvben személyesen 100 lej havonta. Friedmanné, Reg. Ferdinand 71.

„Kereskedelem”-nek levele van „Volt tisztviselőtől” kiadóban.

Egyetemi hallgató. II. éves, elemista. vagy gimnazista tanítását vállalja. Cim a kiadóban.

Varrónó, elsőrangú francia, és angol munkás vállalja nagyon olcsón a legkülönböleg fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Hátul az udvarban.

Főzni tudó mindenféle zsidó leány helyet keres. Cim: Moskovits, Rudolf ut 23.

Kiadó Szilágy megyében cirka 400 hold birtok, jó gazdasági épületekkel és lakóházzal. Felvilágosítást ad Dr. Jacobi Emil Honvéd u. 5. sz.

Kizárólag clujji urileány, aki ügyvédi irodái gyakorlattal rendelkezik, jelentkezék Malom u. 16. sz. alatt.

CSÜTÖR

TELEFON 5-66. (AZ IPARK)

Ma, csütörtök egész

WIL BAR

főszere

A fel

Filmperttje

tájak, i

tánc, ze

WESTE

Előadások

árak: 3 óra

Nem a cikk témájáról gyakran lápok cikk elején tanilag munkának medényét szövegű, kolozsvár, meg van ez előtt, m tokrácia, még a le közel ma tett ide beszélve az öreg E tatni, ho smaf, ho Es most zsinget zömbös a félre a Most gy egnüttvé a közgy rik a fe klub új Uj szan ténitát ja ink szer került m löny — című cik zépiskola valamely tek a jo állítólag tudott j csinos r ötször 16 ben 657 Es józó a madár Es van naznu és két k szájjal parlame közelebb Hát m De m Jó — Ne Marino, tét, Lon Estside Giovanni nevű gy megeson vertársz la össze kezdetni zelből d löszinü, miatt t nevű gy kosság előtt, d bűnössé produk

UJ KELET Legújabb hírek

A francia kormány a nyilvánosság előtt is Vaida mellé állt az orosz-román kérdésben

Titulescu azzal vádolja az Adeverui, hogy meghamisította a Temps nak egy cikkét. Megis ratifikálják a Népszövetséggel kötött pénzügyi megállapodást

Bucuresti-Bukarest, október 26. (Az Uj Kelet tud.) Az Adeverui az általános helyzetről irt cikkében konstatálja, hogy a kormányt két probléma foglalkoztatja: az egyik az orosz megemlékezési szerződés, a másik a Népszövetség pénzügyi bizottságával megkezdett tárgyalások folytatása. Előbbit — úgy látszik — Titulescu olyan irányban fogja elintézni, hogy az általa követett politika érvényesüljön, holott ma már kétségbevonhatatlan bizonyítékok beszélnek arról, hogy a Nyugat az oroszokkal való megegyezés mellett áll.

Meghamisították a francia hivatalos lap cikkét

Az Adeverui ezzel kapcsolatban a sorok között éles támadást intéz Titulescu ellen, aki meghamisította a francia lapokban a francia külügyminisztérium lapjának, a Temps-nek egy cikkét. Titulescu párizsi látogatása után azt híresztelte, hogy az orosz kérdésben Herriot miniszterelnökkel teljes megegyezésre jutott. Ezzel szemben Vaida hívei határozottan állították, hogy Herriot és Titulescu között súlyos nézeteltérések vannak. Mert a francia miniszterelnök Vaida politikáját helyesli. Mind a két párt dokumentumokkal igyekezett igazát bizonyítani. Vaida Sándor például utolsó audienciáján diplomáciai jegyzéket mutatott be az uralkodónak, amelyet Puaux bukaresti francia követ adott át neki és amely a Vaida-álláspont mellett védőbeszéd volt.

Nagy érdeklődéssel várták éppen ezért, milyen álláspontot fog a francia kormány a nyilvánosság előtt elfoglalni ebben a kérdésben. Nos, a Temps többek között a következőket állította cikkében:

A francia álláspont „Általános érdekek megkívánják azt, hogy a román-orosz tárgyalások sikeresen befejeződjenek, Románia a lengyelek szövetségese, ezek pedig egyre nagyobb súlyt helyeznek az oroszokkal kötött megemlékezési szerződés életbeléptetésére, amelyet csak azért halasztottak el, mert meg akarták várni a Moszkva és Bukarest közötti tárgyalások befejezését”.

A lap éppen ezért annak a kívánságának ad kifejezést, hogy az orosz kérdésben a román politikások között minél sürgetőbb megegyezés jöjjön létre. A Temps cikkének vonatkozó részletét a hivatalos román távirati iroda egyszerűen kihagyta és a többi passzusokat is olyképpen ferdítette el, hogy azok Titulescu álláspontjára kedvezőbben üssenek ki. Közben megérkezett Bukarestbe a francia lap, amelyből politikai körök megdöbbenve állapították meg, hogy milyen nagy különbség van az eredeti cikk és a hivatalos távirati iroda által továbbított szöveg között.

Jönnek a szakértők

Ez a kérdés mindenesetre tisztázódni fog a közeljövőben. A kormány gondját képezi azonban a Népszövetséggel való megegyezés kérdése is. Madgearu és Lugoseanu nyilván teljes elégtételt kaptak — ezért léptek be a kormányba — és így az általuk parafált egyezményt a kormány alighanem magáévá fogja tenni, azonban bizonyos módosításokkal. Ezek főként a szakértők szerepére vonatkoznak. Az egyezmény szerint ugyanis 3 szakértő jönne az országba, akiknek jo-

A legolcsóbb magyar lexikon a Genius Kis Lexikon, mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej füze, 150 lej egész vásonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvsztyályában az összeg és portó-költség (20 lej) előzetes beklüldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

guk lenne beleszólni minden kormányzati aktusba, amely valamilyen kapcsolatban állana az ország gazdasági és pénzügyi helyzetével. Ezt a feltételt a kormány enyhíteni kívánja olyanformán, hogy csak bizonyos körben mozgó intézkedések, illetve kiadások képeznek a szakértők beleszólási terepét. A stabilizációs egyezmény is megengedte annak idején, hogy a szakértők, akik a Banca Nacionala mellett működtek, a stabilizációval kapcsolatos intézkedéseket ellenőrizhessék és ilyenféle jogkört adnának a Népszövetség szakértőinek is.

Az új kenyérrezsim

Tegnap este ülést tartott a kormány gazdasági delegációja, amely szervet a Jorga-kormány tudvalevően megszüntetett és helyébe a legfőbb Gazdasági Tanácsot állította, ez azonban sohasem kezdte meg működését. A gazdasági bizottság ülésén Maniu elnököt és résztvettek azon az összes reszortminiszterek. A tanácskozás tárgyat főként a kenyér és lisztprobléma képezte, amelyet gazdasági, pénzügyi, jogi és szociális oldalról vizsgáltak meg. Szükségesnek mutatkozott megállapított lisztfajták és kenyéremlék előállítását, amelyekre könnyebb lesz bizonyos árak megállapítása, úgy a

pékek, mint a malmok számára. A bizottság megbízta az ipar- és kereskedelmi minisztert, hogy a legközelebbi pénteken tartandó ülésen terjesszen elő konkrét javaslatot ennek a problémának rendezésére.

A gazdasági delegáció ezután deviza-problémákkal foglalkozott.

Maniu választójogi reformja

Az Epoca szerint a kormányt erősen foglalkoztatja a választói törvény reformja. A lap tudni véli, hogy magának a miniszterelnöknek van egy javaslata, amely eltörli a választási prémiumot és részben a proporcionalitást is. A javaslat szerint azokban a megyékben, ahol valamely lista abszolút többséget kap, ott valamennyi mandátum a győztes listáé. A többi megyékben a pártok által elért szavazatok számát az egész országban összesítik és a számarány szerint elosztják. Az Epoca szerint a javaslat kielégítő lenne, azonban félő, hogy a választásokat vezető kormányok túlságos erőfeszítéseket fognak tenni az abszolút többség elnyerése érdekében, ami a választási küzdelmet még élesebbé fogja tenni.

Az Epocának a híre természetesen megerősítésre szorult.

Négyévi fegyházra ítélték Karikás Frigyeset

Budapest, október 26. A statáriális bíróság helyett rendes gyorsított tanács elé állított Karikás Frigyes és társai bűnperében ma délelőtt hirdette ki az ítéletet a budapesti törvényszék Szemák-tanácsa.

A bíróság Karikás Frigyeset bűnösnek mondta ki kommunista szervezkedésben és ezért négy évi fegyházra ítélte. A vele egyidejűleg letartóztatott Kilián Györgyöt három és fél évre, a Forster-házaspárt nyolc-nyolc évi börtönre, Horváth Jenőt hat havi, Kovács Józsefet pedig három havi börtönre ítélte a bíróság.

A többi vádlottakat a bíróság felmentette. Az ítélet rendelkezése szerint Karikás Frigyes büntetésének letöltése után kiutasítják Magyarországról területéről.

Meghalt Gaál Gaszton

Budapest, október 26. A magyar politikai élet egyik legmarkánsabb alakja: Gaál Gaszton független kisgazdapárti képviselő és pártvezér ma délután Balatonbogláron meghalt.

A halál közvetlen oka tüdőgyulladásból keletkezett vérmérgezés volt, melyvel a viszonylag még fiatal és erőtel-

jes politikus szervezete nem tudott megbirkózni.

Gaál Gaszton halálával a magyar demokratikus ellenzéki politika egyik rendkívül értékes alakja hanyatlott a sírba, akinek bátor magatartását és harcos elánját nagyban fogja nélkülözni a magyar parlamenti élet.

A kivételes hatalom felfüggesztését követelték a magyar parlament őszi ülészakának első ülésén

Budapest, október 26. A májusban szünetre küldött magyar parlament ma tartotta meg őszi ülészakának első ülését.

A napirenden a pénzhamisítás elleni védekezés, az árufovazozás nemzetközi egyezményének becsikkelyezéséről szóló törvényjavaslat szerepelt.

Napirend előtt Fábian Béla demokrata képviselő, a kormány adóemelési tervet ellen emelt szót. Utána Weltner Jakab hosszabb beszédben követelte a kivételes hatalom felfüggesztését, mely

nek alapján a Népszava betiltását ismételtlen elrendelhetnék.

Weltner ezután éles szavakkal mutatótt rá arra, hogy a Weisz Manfréd-gyár, annak ellenére, hogy Gömbös miniszterelnök köriratban kérte fel a munkaadókat a munkanélküliség enyhítésére irányuló áldozatokra és ténykedésekre, ismételtlen szavával dobja ki az uccára a munkásokat.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Eracsai u.) 10. sz. Telefon 9-72

Hatmillió hiány a nagyváradi városházán

Oradea-Nagyvárad, október 26. Ma váratlanul megjelent a nagyváradi városházán Pop Sever inspektor, aki rovacso lást tartott a pénztárban és átvizsgálta a város könyvvezetését.

Pop Sever az összes ügyosztályok könyvvitelét a legnagyobb rendben találta, annál nagyobb feltűnést keltett, hogy egy hatmillió lejes hiányra bukkant, amely a letéti pénztárnál volt elrejtve. Az eddigi vizsgálat csak annyit állapított meg, hogy a visszaélések esztendőök óta folynak. Nem lehetett azonban megállapítani, hogy a hiány mely városi tanács alatt jött létre, sem az, hogy egy tanács, vagy több tanács alatt keletkezett.

A vizsgálat a legszigorúbban folyik. Pop Sever megtiltotta mindenkinek, hogy ez ügyben nyilatkozzék.

Elmarad a Zsidó Nemzeti Szövetség nagyváradi körzeti konferenciája

Oradea-Nagyvárad, október 26. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyváradra hirdetett körzeti konferenciája technikai okokból elmarad.

Japán részről mozgalom indult meg Kína egyesíté sére és a császári uralom helyreállítására

Párizs, október 26. A lapokhoz érkezett táviratok szerint japán részről mozgalom indult meg Kína egyesítésére és a császári uralom helyreállítására. Pekingben a japán nagykövet, Ario-Szi sajtónyilatkozatban hangoztatja, hogy a man kingi kormánynak nem sikerült két évtized alatt sem Kínát egyesítenie, azért most már csak egy kötelessége lehet: a visszalépés abból a célból, hogy Pekingben központi kormány alakulhasson, melynek az lesz a legfőbb feladata, hogy ismét császári uralmat teremtsen Kínában.

Életbelépett az osztrák-román szerződés

Bucuresti-Bukarest, október 26. A pénzügyminiszer korrendeletet intézett a vámhivatalokhoz, közölve, hogy az osztrák-román szerződés életbe lépett és az egyezmény pontjai szigorúan irányadók a két állam közötti forgalomra nézve. A miniszter jelzi, hogy a papírimporthra vonatkozólag külön rendelkezések fognak napvilágot látni.

Az Ugrir küldöttsége a Banca Nationalanál

Bucuresti-Bukarest, október 26. A nagyiparosok egy küldöttsége tegnap megjelent a Banca Nationalanál a devizaengedélyek tárgyában. A bank igazgatósága a küldöttséggel többórás megbeszélést folytatott.

— Az újságírószervezet új helyisége. Az Erdélyi és Bánáti Kisebbségi Újságírók Szervezete közli, hogy a szindikátus irodáját a Str. Iorga (Jókai ucca) 5. sz. alatt megnyitotta, ahol a titkárság délután 11-től 1-ig áll a eflek és kartársak rendelkezésére.

— Argetoianuról elfeledkezett az ellenzék. Bukarestből jelentik: Az Epoca szerint Argetoianu barátai körében nagy idegességet kelt az ellenzéki pártok mozgolódása. A pártok vezérei: dr. Lupu, Goga, Stere, Iunian egymásután tárgyalnak egymással és igyekeznek közös frontot létrehozni, a tárgyalásokról azonban következetesen kihagyják Argetoianut, akiről tudni sem akarnak. Lupu Argetoianu egyik hívének, aki közleledést kereset a volt pénzügyminiszter nevében hozza, ezt válaszolta: Csak élőkkel csinálunk politikát, nem pedig halottakkal.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Taxa postală plătită în nume 126.716 92
de Baron L. Pop
Telefon: 9-77.
Havonta 118, n
évre 600, egész
földre: Havon
félévre 6, egész
detek díjsza
KELET" az
sidóság egye
keink utány
rás megjelölés

Titulescu a

A román dip került a belpo
Amig a lond
vagy Biarritz
szépitő távols
riáját vonta
Csak superl
emlékezni róla
Most azonban
a főváros nem
Titulescut,
magát a Mani
révé, közönség
a közvélemény.
A kitűnő k
szónok és fell
vezette saját
Ferdített, az
orosz-román k
vele, Mert az
miniszterelnök
Es hamisítot
megosonkítva
pótkhoz a fran
jának egy ige
ismételtlen ki
nem neki van
Titulescu eg
Tíz nap óta
kétszer mond
hogy lemondás
Ki tudja mi
mond?

A legújabb

Mégis csak
föltöltött opt
nincs olyan k
A gazdaság
távirata a le
egzisztenciák
lapisította s
kátyuba vitte
művészi term
dent, amiért
Mindez azon
volt hiabavaló
A nagy r
deklarációkat
kiszikladt tar
uj műfaj nem
pótolni hivato
az értékekért,
elvesztett, hel
Az új műfa
Mert Párizs
magasztosult
izlésbeli, elfer
kultúra csődj
sága és dokur
Munkából,
lehet immár
De meg leh
hírdető és ide
rengető készs
Nincs tehát
mes volt élni
lyette kárpótl
kori emberis
elixirjét: a yo
Boldogok a yo
a yoyó-művés

Éljen az

Amerikában
Az istenad
levőleg az Ist
köt készül ül
palotába.
A leendő u
ják és arról
szül a prohib
Már pedig
lebecsülendő
amelynek sor
ember létező
Roosevelt
tud majd ket
geknak, mint
és nem is ak
Roosevelt d
jött arra a n
nek kenyeret
alkoholt bizt
Mert az al
morba ringat.